

ΤΡΥΓΟΣ

(Σκίτσο του κ. Γ. Γρηγόρη)

ΤΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

Ο ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ ΤΗΣ ΒΡΕΣΤΗΣ

(Αληθινή Ιστορία)

Τις 15 Μαΐου του 1850, δ. άντιναυάρχος θιοικητής του ναυτικού Τσομέως της Βρεστής, διέταξε νά γίνουν μερικές έπισκεψες επή λιθόκτιστη απόδραση του πολεμικού ναυστάθμου.

Ιστή σκηνήρη αστή δουλειά, μεταφέρηκαν δέκει, στην απόμερη δίκη του λιμανιού, δρέκειοι ωφελούνταν καταδίκοι τῶν κατέργων της πόλεως. Καταδίκασμένοι δόλοι για φόνους ή ληστείες σε ισόθια καταναγκαστικά έργα, έπικινουν και μέ διεθνοφαρμένη ἀπ' τὸ ἔγκλημα κι' ἀπ' τὰ ἄγρια πάθη ψυχή, ήταν άπαραπτον τά φυρούρια στηριζόμενα καὶ μαστιγόφορους φύλακας.

Ἐνας ἀπ' αὐτούς, τοὺς καταδίκους, ισοβάθια γιά φόνο καὶ διπλή ληστεία, δ. Ζάν Μπετούν, ήταν δ. ἐπικινδυνώδεστερος ἀπ' δόλους. Ἰγάντειος, ήρακλείου ρώμης καὶ κτηνώδους συμπεριφορᾶς μέσα στὸ κάτεργο, ήταν τὸ φθέρτρο κι' δὲ ἐφάλατη τῶν δόλων συγκαταδίκων του. Ἐφέτα χρόνια τώρα πού ήταν κλεισμένος μαζύ τους, είχε καταπήσει σωστός θραχιάς γ' αὐτούς, κι' δόλοι ἔπειτα τὸ θλοσσόν του θλέματα, τὴν σκοτεινή ψυχή του καὶ τὶς σιδερένιες ρογμίες του!!!

Ἡ τραγεία δουλειά ἔκει στὴν ἀπόδραση κρατούσαν συνέχεια ἀπό 20 ήμέρες. Οἱ καταδίκοι: κουβαλῶντας στοὺς γενους τῶν ὅμους πελορίους δγκολίθους, τοὺς ἔβριχναν στὰ σημεῖα πού τοὺς ἔδειχναν οἱ μηχανοί, καὶ διαρκός ἐπαναλάμβαναν τὴν ίδια ἀγύρεια λασμέ τὸ θράδιο, κάτω ἀπ' τὶς διαστήμεις καὶ τὶς καυτικιεῖς τῶν φυλάκων τους.

Τὴν πιο θερειά δουλειά τὴν ἔκανε φυσικά δ. Μπετούν, γιατὶ τὸν εἶχαν στὸ μάτι δόλοι οἱ φύλακες γιά τὴν κτηνώδια καὶ τὴν ἀγύριοπτά του. Δεν τὸν ἔφιναν οὔτε στιγμὴν νά δασάνη, οὔτε τὸν δόφιον ίδρωτα τὸ μόχθου, ποὺ τὸν έποιε, νά σκουπίσῃ, κι' ἀν κοντοστεκόταν ἔνα λεπτό, η καμπακιές τότε δρυγωνιών ἀσπλαγχνά τὴν μελανή τοῦ ράχη!

Παράδειν δόμας... Ἐνῶ στὴν ὥρη, τὸ ἀνήμερο αὐτὸ διαθέω πιο θηρίο ἀγανακτοῦσε κι' ἀφρίζε ἀπὸ ἀνίσχυρη λύσσα, σὲ κάθε κακομεταχειρίσμον του ἀπ' τοὺς φύλακες, ἀργότερα ήμερεψε ἔσανικά. Καὶ θά ήταν μωστήριο γιά δόλους αὐτῆς ἡ ἀπίστευτη ἀλλαγὴ του, ἀν κάποιος δὲν τοάκων τὸ θλέματα του ἔνα πρωὶ, νῦν καρφωμένο σ' ἔνα λευκό σπιτάκι ἔκει στὴν ἀκρογιαλιά: Ὁ Μπετούν καμάρωνε, ἔκεινο τὸ πρωὶ, μάζ γλυκείς νεαρή κοπέλα, κόρη ἔνος φτωχοῦ ψαφᾶ τῆς Βρέστης...

Ἄυτὸ ήταν. Ὁ ἔρως, ή ἀγαία ἀγάπη, ἀναπτάνεται φυτωριώμενη στὴ σκοτεινή ψυχή του, ἀργεῖσε νά τὴ φωτιζη τώρα καὶ νά τὴν θεραμάνη μὲ τὴν οὐράνια ἀκτινοθλία τῆς! δ. Μπετούν τὴν παρακολούθουσε, τὴν λατρευτὴ τοῦ Λουζία, νά μπαινεῖ στὴν πονηρή στὸ σπιτάκι της, νά τὴν μικρότερος ἀδελφάκια της, νά τραγουδάνη πρόσχαρα, νά θοιμάνη της οτὶς δουλειές καὶ νά ἔτοιμαζή τὴν φωροπούλα τοῦ πατέρα της, κάθε φορά

πού θ' ἀνοιγόταν ἐκεῖνος στὸ λιμάνι γιά νά ρίξῃ τὰ δίκτυα του. Καὶ...

Καὶ μιὰ ήμέρα μάλιστα, πού ἔτυχε δ. Μπετούν νά βρεθεῖ κοντά στὸ σπιτάκι τῆς κόρης, κοινωνίας ἔναν τεράστιο ὄγκολιθο, λέσ κι' ήταν πούπουλο, τσάκωσε τὴν δέσμα ματιά τῆς κοπέλας νάναι προσηλωμένη μὲ θαυμασμό στὸ ήράκλειο κορμὶ του!

— “Αχ!... στέναζε ἀπὸ τότε συχνά ἐ βαρυποινίτης. “Ατιμο κάτεργο... Ατιμες ἀλισδες... Αν μ' σφινων ἐλεύθερο, θά ήμουν ἔνυχισμένος μὲ μάζη την δουλειά καὶ πλάτι στὴν ώμοφοριά πατιδούλαι!...

Ἄυτὸ ήταν σὰν έυπνημα ἀπότομο τῆς ναρκωμένης ἀπ' τὸ ἔγκλημα ψυχῆς του. “Η τύρεις κι' δη μεταμέλεια δέν ἀρργοσαν νά φτάσουν, μά μαζύ μ' ἔκεινες τὸν ἔπισας καὶ μιὰ ἀσθετη δίψα γιά τὴν ἐλευθερία. “Αγ, νά μπορούσε νά δραπτεύει... Θά νινόταν ἔνας τίμιος ἀνθρώπος, ἔνας καινούργυρο γερό μέλος, τῆς κοινωνίας, καὶ θά ζόδησε μὲ τοὺς ίδρωτα τοῦ πεια. Ἐξαγοράζαντας τὰς δοκοτέρων το παρελθόν ἔνα φιλέργο κι' ἀμεμπό μέλλοντας...

Τὶς παραμονές πού θά τελείωνε ἡ ἐπισκεψὴ τῆς ἀπόδρατρας, θλέποντας δ. Μπετούν διτί ζύγωνε ἐπιτέλους δη στιγμὴν νά ξανακλιετοῦ γιά πάντα στὸ πατάσιο κελλὶ τοῦ κάτεργο, ἀποφάσισε νά πατένη τὴ ζωή του. Κι' ἔνα θράδιο. Ξεφύγουντας τὴν φιλοποίία του καὶ τὸ ήμερωμά του-τάκιος μὲ μιὰ θερεία πέπρας τὸν σιδερένιο κρίκο τῆς ἀλυσίδας τοῦ ποδιοῦ του καὶ τύθαλε στὸ πόδια.

Σφυρίματα, πυροβολισμοὶ καὶ τρεγάματα τῶν φυλάκων ἐπακολούθησαν. Μά μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας πειστὸ δ. Μπετούν, μὲ δεκαπλάσια τὴ γρηγορίαδας καὶ τὴν δραστηριότητα του ἀπ' τὴν λαγκάρα τοῦ λυτρωμοῦ, κατάφερε ύπαπομακρυνθῆ καὶ νά γίνη δφατος.

Μά ήταν καὶ πονηρὸς σὰν ἀλεποῦ δ. Μπετούν. “Αφήσε λοιπὸν τὶς δαναστατωμένες ἀπ' τὴν δραπτεύει του ἀρρέες νά τὸν κυνηγοῦν μὲ πολυάριθμα ἀποστάματα μακρύα στὰ χωραφία καὶ μὲ στολίσους ἀπὸ βάρκες πολεμικές ἔξω στὸ άνοιχτά τῆς θάλασσας, ἐνώ αὐτός, ἀφοῦ ἔκανε πάμπτολους γύρους ἐδόκε κι' ἀπει, μέσα στὸ προστατευτικό σκοτάδι τῆς νύχτας, δαναγύρισε δύτερα ὑπούλα στὸ ίδιο σημεῖο τῆς δραπτεύεσών του καὶ χώθηκε στὸ δάμπτρι μιᾶς παραπτωμένης μισοσάπιας μασώνας: Ποιός θά σκεπτόταν νά τὸν δαναζήτησε κεὶ μέσα...”

Διυδό μερόνυχτα καθόταν λαγυσμένος κι' ἀκίνητος ἔκει δ δραπτερ. Η δύνα τὸν φολόγιζε κι' ή πενία τὸν καταπορνυοῦσε. “Απειρα ποντίκια τὸν δαγκωναν στὶς γυμνές του σάρκες, μέσα στὸ πηγήτο ἔκεινο σκοτάδι δη στὸ μισόθαμπο τῆς ήμερας, μά ἐπρεπε

νά τά υποφέρη σάν κολασμένος δλα. 'Η παραμικρότερη κίνησις ίωνς νά τόν πρόδινε, κι' υπέρτα όματανε δριστικά πειά στο κελλί τού φριχτού κατέργου του!..

'Επιτέλους, κατά τά μεσάνυχτα τής τρίτης νύχτας, γλώστρος με άγνωστα έξω δάτ' τό καταφυγό του, κι' έξαντλημένος, άληθινό κουράρι θασανισμένης σάρκας, τράβηξε ίσα στό σπιτάκι της.. άγαπημένης του!.. "Έκθαμψη, τρομαγμένη, κι' αυτή κι' δλόκληρη ή οίκογένεια τού φτωχού ψαρᾶ, τριγύρισαν τόν τρομερό στην άψινη κακούργο.

"Εφταξα θαρειά!.. ψιθύρισε έκεινος. Μά πλήρωσα άγριας και με τά θασανά τού κορμιού μου και με τά μαρτύρια τής ψυχῆς μου, τό χρέος μου στό Θεό.. Δέν έξελωθήκας άκμα, έλπιζω δημως μ', ένα τίμο μέλλον νά έξαγνισω τά παλήα.. Θά μέ προσδώσω τώρα!..

— Θέος των φυλάξοι, άμηρωπε!.. ψιθύρισε δ ψαρᾶς. "Άλλοι έχουν τό χρέος νά σέν ωυλλάθουν.. "Εμείς έχουμε τό χρέος νά σέ χορτάσουμε άντε πεινάς, καὶ νά σέ έδειψάσουμε, ότι δύψας.. "Άνακουφίσου στό φτωχικό μας, μά φύγε θύτερα—γιατί δέν μπορούμε νά σέ θρέψουμε πολύ—κι' ό Θεος άς σέ κρινει κατά τά έργα σου και κατά τήν ψυχή σου!..

Χαυπιλούθεπούνος, θασιάτα ταραγμένη ή λουιζά, έφερε στό δραπέτη σάν λιπό φαγήτο και δροσερό νερό. Λαίμαργα τρώγοντας σέ Μπετούν, και θεωρώντας ερή τή φιλοξενίη οίκογένειας καθώς και τήν άγαθωσχη άγαπημένη του, ούτε τολμούσε κάν νά σηκώση θέσθιο μάτι έπάνω της. Τό άνημερο τσακάλι, τού κατέργου, είχε μεταμορφωθή άλλοκότα σε άσκακο και διακριτικό ζωράκι!..

'Επιτέλους, γορτάτος πειά. έδειψαμιμένος κι' άιακουφισμένος, τέντωσε με ήδονή τά μουδισμένα μέλη του και πειρεγάστηκε με μάτι συγκινημένο τούς καλόκαρδους σωτήρας του. Μά σάκρησε έφανικά, απ' τίς πρώτες ματιές του άκομη, και κυττάντως μ', έκπληξη τό θιλιμένιο ποσόστο τού οικογενειάρχου, ψιθύρισε:

— Γιατί φάνεστε σάν κλαμένοι, δλοι;.. Γιατί είστε τόσο θιλιμένοι;.. Τώρα μόλις τό προσάρχω, γιατί θρισκόσαστε άγρυπνοι ακόμα, ένω πέρασαν τά μεσάνυχτα;.. Γιατί, δέν γελιέμει, είγχατε φῶς τήν ώρα που ήρθα!..

— Αγ, άλοιμονο, άθιρωπέ μου!.. τραύλισε θιλιερά δέ γέρο - ψαρᾶς. 'Ό καθένας μας διλούκατό, έχει τά θασανά του κι' έμειν, τά δικά μας!..

Στέναε δ ψαρᾶς πιλάντας έτοι: κι' έσκυψε τό κεφάλι του. Στέναε κι' λουιζά: αι κρυθώντας τό άγνιό της πρόδωπο στήν ποδιά της, διανύληκε σέ βουθούς λυγμούς σπαραγμού. "Οσο γιά τά άλλα τά δυστοία διδελφάκιας της, τά έπινια καὶ τρομαγμένα έπιστρεψεν δεν πολυκατάλθαιναν τί συμβάνει. "Εθέλεαν μονάχα τούς μεγάλους νά κλαίν κι' άνοιγαν κι' αυτά δρόμανοιχτα από άπορια τά άθινα των μαστάκια!

— Μά τι σάς συμβάνει, λοιπόν: έπειμεν δραπέτης, νοιώθωντας τήν καρδιά του νά μαλακώνη σάν κερί. Γιά χάρι τού Χριστού, πού τόσο τόν άγαπάτη, καλοί μου δημητρωποι, έκμυστρευθήτε μου τόν πόνο σάσσω. Ποιός έδειρε.. "Όπως με σώσατε ζεις άπορια, ίως μπορέσω κι' γιάς άσσ!..

— Άλοιμονο!.. ψιθύρισε δ γέρο - ψαρᾶς. Συμφορά σε τριγυρίζει και σένα, μά ένω κάτι έλπιζεις. 'Ένω έμεις, τί νά έλπισουμε!.. Νά, αιρίσ δ νοικούρως κι' δ ψωμάς μου μάς πετούν στό δρόμο και βγάζουν στό έπιστολημα τή θάρκα και τά δίχτυα μου.. "Ολη πάν την πειρούσαστα.. Γι' αυτό δέν μπορώ και νά σέ κορύψω περισσότερο.. "Υπέρτα πάσ νά θρέψω τή φαμίλια μου;.. Και πά νά τήν στεγανώσα.. Ποῦ νάθρω χρήματα γιά τό μέλλον, άμα στερηθώ τά σύνεργα τής δουλειάς μου!..

— Και τούς χρωστάς πολλά;.. ρώτησε λαχανισμένος δ ιατάκιος.

— Νοίκια και ψωμι 256 φράγκα δλα-δλα.. Νά είχα τουλάχιστον τά 150, δημως μοσπάν οι διανειστά μου, θα τούς βούλωνα προσωρινά τό στόμα και θά υπομονευαν.. Μά κι' αυτά είνε δλάληρη περιουσία.. Δέν μ' άφησαν ή άρρωτεις τού μικρότερου πατιδιού μου ν' άιασάνω λιγάκι!..

Έκεινη τήν έποιν, 256 φράγκα ήσαν πραγματικά δλάληρη περιουσία, κι' δ άιαρος ψωμάς ούτε τό δινερό του δέν θα μπορούσε νά τάσσει. Μπροστά σέ τέτοια συφορά, μπροστά στό βουθό κλάματα και στήν άπελπισία τής άγαπημένης του, ο τραύχος

κακούργος δάκρυσε άθελά του. 'Η σκοτεινή ψυχή του έγινε άπαλή σάν θελούδο κι' ή σκέψι δτι οι άγαθωσχη έκεινοι άνθρωποι είχαν τό κουράγιο—μπρός στήν καταστροφή τους—νά τόν συμμαζέψουν και νά τόν περιθάλψουν, τόν γονάτιος άπο συντριθή και τύψι και τόν φώτισε με τήν θεία αίγλη τής αύτοθυΐας:

— Κουράγιο!... ψιθύρισε συγκλονισμένος άπο μιά ξαφνική σκέψι. Θά σάς δώσω έγώ 400 φράγκα.. Κι' έτσι, και τά χρέος σας θά πληρώσετε και δρέκετά θά σάς μείνουν ν' άνακουφισθήτε!..

— Εσύ;.. "Εσύ;.. "Ένας κατατρέγμένος, κυνηγημένος άνθρωπος;.. τραύλισαν δλοι με μιά φωνή, κεφαλωμένοι.

— Ναι, έγω!.. είπε με άποφασι ή Μπετούν.

— Κράτησε τα, φίλε μου, γιά τόν έσατο σου!.. μουρμούρισε μέ συγκίνηση δ ψαρᾶς. Θά σου χρειαστούν περισσότερο έσεινα.. Δίκιας αύτά, θά κινύψης νό σέ έξαπτάσουν..

— Χιμ.. Δέν τάχω δυστυχών στά χέρια μου!.. έκανε θιλιερά δ κατάδικος. Μά.. μά θά στά δόση παρευθή διευθυντής τών φυλακών, μόλις με πάς μίσως και με παραδώσων. Τότη είνε ή άιωνή έκεινων, που συλλαμβάνουν έναν δραπέτη!..

— Ολοι έφερναν δπό φρίκη. 'Η Λουιζά έριξε μιά κρυφή ματιά θαυμασμού στό άνδρικο και τραύχη πρόσωπο τού δραπέτη, που τάκαν τώρα τόσο συμπαθητικό ή άκτινοθολία τής εύγενικής αύτοθυΐας του. Κι' δ γέρο - ψαρᾶς ξεφωνίσεις λαχανισμένος:

— Αδυνατά μου ζητάς, καλό μου παλλήκαρι.. Νά μου κούψουν τό κεφάλι καλύτερα, μά μιά τέτοια προστυχία ποτέ μου δέν τήν κάνω!..

— Εστησαν τότε μιά παραδένη λογομαχία έπι αρκετή ώρα, μά δραπέτης ήταν άμετάπτοιστος. Σέ μια στιγμή μάλιστα, σηκώθηκε στήν έξινταρτη στούντα και φώναξε με τήν κάταχρη άπ' τήν ταραχή της λουιζά, που τόν κύπταζε σαστομένη, άφεθηκε νά δηγηθή στό κατέργο ξανά, και νά εισπράξη δ εύτυχισμένος συνοδός του τά 400 φράγκα τής ώρισμένης άπ' τό κράτος άιωνθς!..

Μά εύτυχως γιά δλους, δ διευθυντής τών φυλακών ήταν μιά σπάνια εύγενική καρδιά. 'Η πρώτη του δουλειά, μόλις μέτρησε τό ποσον στό γέρο - ψαρᾶς. ήταν νά φωνάξει δ άνωτερο προσωπικό τών φυλακών—έκει μπροστά σέ δλους—και νά πή συγκινημένος:

— Μπετούν, είσαι άικετίμητος χαρακτήρ.. "Άλλοι έγειλάστηκαν, μά έγώ δέν γελιέμαστα.. Πάρτη ήταν δυνατόν νά σένα στον άνθρωπο της ημέρας, διενά άικετίμητος γιά δλα.. Κάτι μυστήριο κρύεται έδω κι' δπαιτώ νά τό διασαφήστη.. "Υπέρτα έξρω έγω, τί πρέπει νά προτείνω γιά σένα στο Πρόδερμο τής Δημοκρατίας!..

— Διακρυσμένος τότε δ ψαρᾶς, ώμολόγησε τήν δωμαρφή άληθευτική.

— Σ' έξη μήνες μέσα, χαρίστηκε τό άπολοιτο τής ποινής τού Μπετούν. Κι' υπέρτα πότε άιλλους έξη - φιλόπονος και τίμιος έργατης πειά—πατηρεύτηκε τή γλυκειά λουιζά του!..

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

— Η φοιθερώτερη έκδικησις είνε τό νά πειρφρονήσης τόν άντιπολό σου, ένω μπορεῖς νά τόν συντρίψης.

Μ π α λ ζ ά κ

Οι πειρισότεροι άπο τούς άνθρωπους γεννώνται δάνοιτοι, χωρίς χαρακτήρας και δεν είνε πρωισμένοι νά υπηρετούν τήν άρετή, δλά ούτε και τήν κακία. Δέν είνε ίκανοι αύτοι ούτε νά θάλαψουν τούς άιλλους, ούτε νά θασιασθούν γι' αύτούς κι' δ, τι κι' διν κάνουν, ή καλό ή κακό, είνε δυστυχείς! Νά γιατί οι πειρισότεροι άνθρωποι είνε άξιοι οίκτου. *

Ν Τ Ι Ν Τ ΕΡ Ω

ΠΡΟΣΩΧΗ Ι..

ΜΟΝΟΝ τό «Μπουκέτο» δγοράξει εις άπολύτωα Ικανοποιητικά τιμάς παντός είδους παλαιά βιθλία και βιθλιοθήκας δλοκλήρους, φυλλάδια διάφορα, άκμόν δε και σπόρια πολλών παλαιών έφυμεριδών και περιοδικών. Ημερολόγια, Καζαριάς, μονόψυλλα, φωτογραφίας Ιστοριών προσώπων και εικόνας διασφόρους. "Απειθυνθήτε ή γρύψατε: Περιοδικόν «Μπουκέτο», Λέκα 7, Αθήνας.